

patrick ryan

al edition bilingvní vydání bilingual edition bilingvní vydání bilingual edition bilingvní vydání bilingual edition bilingvní

How I Won the War

Jak jsem vyhrál válku

patrick ryan

patrick ryan

How I Won the War

Jak jsem vyhrál válku

Lieutenant Ernest Goodbody as told to Patrick Ryan
Dle vyprávění poručíka Ernesta Goodbodyho zapsal Patrick Ryan

This book is dedicated to all who served under my command in the Second World War, to that happy band of brothers-in-arms who hit the Boche for six all the way from the Mediterranean to the Baltic, to Twelve Platoon, the Fourth Musketeers.

ERNEST GOODBODY

Lieutenant

Tato kniha je věnována všem, kdo sloužili pod mým velením ve druhé světové válce, oné šťastné družině bratří ve zbrani, která to natírala skopčákům v jednom kuse, od Středozemního moře až k Baltu, dvanácté četě Čtvrtého mušketýrského pluku.

ERNEST GOODBODY

Poručík

© ARGO, 2008, 2015

Copyright © 1963 by Sara Jill Jones

Translation © František Vrba – heirs, 1970

Illustrations © Dobroslav Foll – heirs, 1970

ISBN 978-80-257-1458-4

The Captains and the kings have long since taken their Viscountcies and departed. Each general and field-marshal has published his Memoirs telling how he won the Second World War in spite of all the other generals and field-marsals. In wishful recollection the all-highest have each explained their lone responsibility in victory and their personal innocence in defeat. Drawn from indulgent memories, culled from convenient diaries, and heavily laced with hindsight, their god's-eye view of war conjures cause and effect from chaos, connects one unrelated event with another and embroiders an imaginary pattern of battle obedient to their belated commands.

Tolstoy pinned them for all time in *War and Peace*.

I say this to show the inevitability of falsehood in military description which serves as material for military historians... in these histories I came across such accounts that I did not know whether to laugh or to cry, remembering that these books are the chief memorials of that epoch and have had millions of readers...

Perhaps we, in our latter-day dilemma, must choose to laugh – for fear of weeping.

Vojevůdci a vládcové už dávno přijali své pocty a vyznamenání a odešli ze scény. Kdejaký generál a polní maršál už uveřejnil svoje paměti, jak vyhrál druhou světovou válku navzdory všem ostatním generálům a polním maršálům. Všichni nejvyšší páni už vysvětlili v roztouženém vzpomínání, jak jedině oni odpovídají za vítězství a jsou osobně bez viny na porážkách. Jejich pohled na válku z božské perspektivy, čerpaný ze samolibých vzpomínek, vybraný z příhodných deníků a důkladně prošpikovaný dodatečnou jasnozřivostí, vykouzluje z chaosu příčinnou souvislost, spojuje navzájem nesouvislé události a vyšívá imaginární vzorky bitev poslušně podle jejich opožděných rozkazů.

Tolstoj je jednou provždy připíchl špendlíkem ve *Vojně a míru*:

„Říkám to, abych ukázal nevyhnutelnost falšování ve vojenských popisech, které slouží jako materiál vojenským historikům... narazil jsem v takových historiích na vyprávění, že jsem nevěděl, mám-li se jim smát nebo plakat nad nimi, když jsem si uvědomil, že ty knihy jsou hlavními památníky oné epochy a že je četly miliony čtenářů...“

My ve svém dilematu pozdějšího data se patrně musíme rozhodnout pro smích – ze strachu, abychom se nerozplakali.

'It is quite unbelievable,' wrote Brooke, 'that things should have gone so well to date. It is a great gamble for a great stake and I pray God that it may come off.' Despite the inexperience of the landing-craft crews it came off next morning almost beyond expectation. At 1 a.m. on November 8th, 1942, the troops began to go ashore on the Algerian beaches...

SIR ARTHUR BRYANT

War Diaries of F-M. Viscount Alanbrooke

As far as I could see along the beach there was chaos. Landing-craft were beaching in the pounding surf, broaching to the waves, and spilling men and equipment into the water. Men wandered about aimlessly, hopelessly lost, calling to each other, swearing at each other and at nothing. There was no beach party or shore party anywhere in sight. I was chilled... I was lonely...

GEN. L. K. TRUSCOTT

Command Missions

As the landing-craft pitched into the breakers, a taste of verdigris queased into my throat. Blanco puffed up from the gasmask on my chest and desiccated my mouth. That steel helmet was murdering my skull. I felt distinctly unwell but it would never do to let the chaps see it. A commander must never show weakness in front of his troops.

I swallowed cavernously and gave Sergeant Transom a heartening slap on the shoulder.

'Well, Sergeant, here we go then' I said. 'Getting our chance at last of a good old crack at the Boche, eh?'

He lowered his binoculars, surveyed me gloomily for some seconds, and spat silently into the sea. Grand chap in a tight corner, Transom, but not over-articulate.

With four hundred yards to go we ran into the low morning mist which skeined along the Algerian coast. The ramp came down to half-mast and I judged it time to read the Order of the Day. It was a noble, rousing message the general had penned, just the thing to give the chaps that final lift up the beach. I took the card from my map-case and moved forward to the slope of the ramp.

'Men of the Fourth Musketeers,' I declaimed, 'we go forth together on this historic day, the eighth of November 1942, to embark on

„Je až neuvěřitelné,“ napsal Brooke, „že dodneška šlo všechno tak dobře. Je to vysoká hra o vysokou sázku a modlíme se k Bohu, aby nám to vyšlo.“ Přes nezkušenost posádek výsadkových plavidel to druhý den ráno dopadlo téměř nad všechno očekávání. V 01.00 hodin dne 8. listopadu 1942 se začaly oddíly vylodovat na alžírských plážích...

SIR ARTHUR BRYANT

Válečné deníky polního maršála vikomta Alanbrooka

„Kam jsem jen dohlédl, na pláži vládł chaos. Výsadková plavidla přistávala v dorážejícím příboji, zmítala se ve vlnách a vyhazovala mužstvo i výstroj do vody. Vojáci bezcílně bloudili, beznadějně ztraceně volali na sebe i nadávali jeden na druhého i nazdařbůh. Nikde na pláži ani na pobřeží nebylo vidět jediný útvar. Byl jsem prochladlý... byl jsem osamocený...

GEN. L. K. TRUSCOTT

Z vyššího rozkazu

Když se výsadkové plavidlo vrhlo přidí do vzdutých vln, ucítil jsem v krku dávivou příchut' měděnky. Z plynové masky na prsou mi vybublal závan filtrační látky, až mi vyschlo v ústech. Ocelová přilba mi vražedně drtila hlavu. Bylo mi zřetelně nevolno, ale nikdy bych to byl nedal najevo před chlapci. Velitel nikdy nesmí projevit slabost před svou jednotkou.

Zhluboka jsem polkl a plácl seržanta Transoma povzbudivě po rameni.

„Tak co, seržante, jdeme na to,“ prohlásil jsem. „Konečně máme příležitost pořádně to skopčákům natřít, co?“

Spustil triedr, pár vteřin si mě ponuře měřil a mlčky si odplivl do moře. Ohromný chlapík, když šlo do tuhého, tenhle Transom, ale výřečností nikdy neoplýval.

Na čtyři sta metrů od břehu jsme vjeli do nízké ranní mlhy, která se v klubkách táhla podél alžírského břehu. Vylodovací rampa poklesla do půli stěžně a já usoudil, že je načase přečíst denní rozkaz. Bylo to ušlechtilé a povznášející poselství z generálova pera, přesně takové, aby chlapce přeneslo přes těch pár zbývajících metrů na pláž. Vytáhl jsem z pouzdra na mapy kartičku a stoupl si na nakloněnou plošinu rampy.

„Vojáci Čtvrtého mušketýrského!“ zadelkamoval jsem. „Vyrážíme spolu dnešního historického dne, dne osmého listopadu 1942, vstříc

a Great Adventure. We invade Algeria to do our bit in defence of the Old Country, the Empire and the Democratic Way of Life. Let us go into the ring for this first round with the Light of Battle in our eyes and the Strength of Righteousness in our hearts. If we all pull together with true British pluck and teamspirit, we shall, with the support of the Almighty God of Battles, win His just victory over the Forces of Evil... Good luck to you all, good hunting and tally-ho! to kick the Hun for six out of Africa!

‘And up the Spurs!’ shouted Private Drogue.

‘I would also add just a few personal words of my own...’

Before I could do so there was a grinding crunch below the waterline, the nose of the craft slid skywards, the ramp shot away from under my feet and pitched me backwards into the Mediterranean... I bumped rock and old iron six feet down and came to the surface with the tide carrying me already ten yards away from my command. The mist swirled down but I could still make out the rearing shape of the boat and hear the engines roaring madly.

14

As I drifted farther away my feet touched sand and I was able to stand against the race. I blew my whistle and put my right hand on top of my head in the approved signal laid down in the *Infantry Training Manual*.

‘Rally!’ I shouted. ‘Rally! Number Twelve Platoon, the Fourth Musketeers, rally on me!’

Three times I gave this order but nobody came to look for his commander. At first, I could not understand it. I undoubtedly had the affection of my men. Man-management had ever been my abiding interest. I had advised each of them at length about his marital affairs, arranged compulsory saving of a sensible part of their pay and never taken my meal on exercises until they had eaten. Sometimes they ate the lot and there was none left for me. Sergeant Transom, though admittedly lacking in imagination, was a most loyal N.C.O. and we had been together for a long time.

As the craft went astern and out of sight I realized that my abandonment was a naval decision. Underwater obstructions had been encountered and another approach must be found. My chaps would have come for me if they could. But the Navy was in command. A good chap, too, that sub-lieutenant. When I took him through the details of my Beach Landing Programme he had shown, for an

velkému dobrodružství. Vstupujeme na alžírskou půdu, abychom přispěli svou troškou na obranu staré vlasti, impéria a demokratického způsobu života. Vrháme se do prvního kola v ringu s bojovým zábleskem ve zraku a s vědomím spravedlnosti naší pře v srdci. Jestliže všichni potáhneme za jeden provaz s pravou britskou kuráží a soudržností, dosáhneme s pomocí Všemohoucího boha bitev zaslouženého vítězství nad silami Zla... Hodně štěstí vám všem, lovu zdar a do toho, abychom Huny nadobro vykopli z Afriky!“

„Šavle hore!“ zařval voják Drogue.

„Rád bych dodal ještě pár slov osobně...“

Než jsem se k tomu dostal, křuplo to skřípavě pod čarou ponoru, příděl plavidla vystřelila k obloze, rampa mi ujela pod nohama a shodila mě pozpátku do Středozemního moře... Pohroužil jsem se jako kus starého železa dva metry pod hladinu, a když jsem se vynořil, odnesl mě už proud na deset metrů od mého mužstva. Nad hladinou se táhla mlha, ale dosud jsem rozeznával obrys vzpínajícího se člunu a slyšel jsem šílený řev motorů.

Když mě vlny odnesly o kus dál, dotkl jsem se nohama písku, takže jsem se mohl postavit a vzepřít se proudu. Zapískal jsem na píšťalku a rukou položenou na temeno hlavy dal signál předepsaný *Rukověť pro výcvik pěchoty*.

„Ke mně!“ zařval jsem. „Ke mně! Dvanáctá četa Čtvrtého mušketýrského, na můj povel ke mně!“

Třikrát jsem ten povel opakoval, ale nikdo se neukázal, aby vyhledal svého velitele. Zpočátku jsem to nemohl pochopit. U svých vojáků jsem byl nepochybně oblíben. Patříčného zacházení s mužstvem jsem věnoval neutuchající zájem. Podrobně jsem jim každému radil v jejich manželských problémech, přiměl jsem je k povinnému spoření, aby si ukládali rozumnou část žoldu, a nikdy jsem při cvičeních nejedl dřív, než se nasýtí oni. Někdy snědli všechno a na mne nezbylo nic. Seržant Transom, třebaže podle všeobecného názoru neměl dost představitosti, patřil k nejoddanějším poddůstojníkům a prožili jsme spolu už drahnou dobu.

Když se mi záď plavidla vzdalovala z dohledu, uvědomil jsem si, že o mém opuštění rozhodlo válečné námořnictvo. Plavidlo narazilo na překážku pod vodou a muselo si najít jinou přístupovou trasu. Ale velení bylo v rukou námořníků. A v dobrých rukou, jak bylo vidět na tom námořním podporučíkovi. Když jsem s ním probíral podrobnosti svého programu pro vylodění na pláži, projevil na netrénovaného

15

untrained naval officer, a surprisingly intelligent appreciation of Army problems, and I had told him so.

The sound of the engines died away and I was alone and unsupported, neck-deep in the warm lapping sea.

'Now, steady, Ernest,' I said to myself. 'Steady up and remember Clausewitz.'

It has ever been my custom in any military dilemma to make a quick appreciation of the situation based on Clausewitz's *Principles of War*. The commandment appropriate to my present circumstances was clearly 'Maintenance of the Objective'. Not only would this action get me on to dry land but it might also bring me back to my platoon.

Urged on by the tide, I strode through the shallows and found myself in a tiny cove framed by low red cliffs. Somewhere over the top and a mile inland lay our first bound, the village of Cleptha. My beach seemed deserted and I only hoped that if Sergeant Transom met opposition he would remember my battle-plan. It was an adaptation of the Montgomery left-hook technique and needed a mathematical mind to apply it at platoon level.

The mist lifted and the sun came through as I crawled over the sand and up on to the rise of the dunes. I was steaming like a frosty scrum when I reached the rocks below the crest... There was a sudden clatter of stones above me and a man came running out on to the ridge.

He looked like an Arab, dressed in brown folk-weave with an anti-macassar around his head. But you could never be too careful. Damned crafty, the Hun. So I dived for cover and landed in a bed of thistles.

'Halt!' I commanded. 'Who goes there?'

The lanyard of my revolver tangled in my entrenching-tool and I couldn't get my weapon out. Fortunately, my adversary stopped ten feet away. I caught the full smell of him down wind and knew he couldn't be a German.

'O. K., Johnnie,' he piped. 'Hurrafor King George.'

I had my pistol unravelled now and kept him covered as I came into the open.

'You speak English?'

'O. K., Johnnie. Hurrafor King George.'

He turned back the way he had come and beckoned me to follow him.

námořního důstojníka překvapivě inteligentní porozumění pro armádní problémy, a já mu to také řekl.

Hukot motorů odumřel a já se octl sám a bez opory, po krk v převalujícím se teplém moři.

„Ted se seber, Erneste,“ řekl jsem si. „Seber se a vzpomeň si na Clausewitze!“

Odedávna jsem si v každém vojenském dilematu zvykl posoudit rychle situaci na základě Clausewitzových *Zásad války*. Příslušné příkázání v daných okolnostech očividně znělo: „Udržení vytčeného cíle“. Tato akce mi slibovala nejen dostat se na souš, ale mohla mě zavést i zpátky k četě.

Hnán přílivem, přebrodil jsem se přes mělčiny a octl se v maličkém zálivu obklopeném nízkými červenými útesy. Někde za jejich vrcholem asi půl druhého kilometru do vnitrozemí ležela naše první zastávka, vesnice Cleptha. Moje pláž vypadala opuštěně a já jenom doufal, že narazí-li seržant Transom na odpor, vzpomene si na můj bojový plán. Plán vycházel z přizpůsobení Montgomeryho techniky útoku levým hákem a jeho uplatnění na stupeň jedné čety si vyžadovalo matematického mozku.

Když jsem se plížil pískem vzhůru po stoupajících přesypech, mlha se zdvihla a začalo svítit slunce. Mezi balvany před hřebenem útesu se ze mne kouřilo jako v zimě ze shluku meloucích se hráčů při ragby... Na jednu nade mnou zachrastilo kamení a na vrcholek vyběhl nějaký muž.

Vypadal jako Arab v hnědém domorodém burnusu a s dečkou kolem hlavy. Ale opatrnosti nikdy nezbývá. Skopčáci dovedou být zatraceně prohnání. Vrhł jsem se tedy do úkrytu a přistál v křovisku bodláčů.

„Stůj!“ zavelel jsem. „Kdo tam?“

Šňůrka od revolveru se mi zapletla do ženijní lopatky, takže jsem nemohl zbraň vytáhnout. Můj protivník zůstal naštěstí stát na čtyři kroky ode mne. Zachytil jsem po větru naplno jeho pach a poznal jsem, že to žádný Němec být nemůže.

„Oukej, Johnnie,“ zapípal. „Hurá král George!“

Mezitím jsem si vyprostil pistoli, a když jsem vystoupil z úkrytu, mířil jsem na něj.

„Ty mluvíš anglicky?“

„Oukej, Johnnie. Hurá král George!“

Otočil se zpátky směrem, odkud přišel, a pokynul mi, abych ho následoval.

‘That way?’ I asked. ‘Cleptha?’

‘Cleptha. O. K., Johnnie. Hurrafor King George.’ He nodded triumphantly and pointed to himself, ‘Momali... Momali.’

If the landing is unopposed, said our orders, make immediate contact with the civil authorities. This was my chance. My landing was unopposed. Here was a guide. If I contacted the local headman the place would be my personal, bloodless victory. The major would be delighted.

‘Take me to your sheikh,’ I commanded. He jumped twice in the air in delight and went flap-footing down the track. Once away from the sea, the wind blew hot and dry and the worst of the wet was out of me when, after twenty minutes’ trot, we came to the mud-brick and corrugated-iron outskirts of Cleptha. White houses sprang up as we hit the high street, a pavement, then shops, cafés, the marketplace and the mosque. Arabs stood up and clapped us through as though we were finishing the marathon. One ran alongside and grabbed my arm. Momali kicked him *à la savatte* and sent him spinning into a barrow of dried octopi. We reached a two-storied house with green shutters and flags of all nations decorating the balcony. Momali shepherded me between potted palms and into a tiled hall dripping with bead curtains.

A fat, swart woman with two Union Jacks topping her Madame Butterfly chignon came whooping through the beadwork. In a torrent of molten French and a smother of eau-de-Cologne, she folded me in her vast bosom and kissed me violently on either cheek, leaving gouts of lipstick to mark her passage. She bore me down into a raffia arm-chair and pushed a hassock under my feet.

‘Momali,’ I asked. ‘This lady. She wife of the sheikh?’

‘O. K., Johnnie. Hurrafor King George.’ He nodded vigorous agreement and flapped off back into the street.

My hostess rang a cowbell and a boy brought in coffee and a bottle of Rule Britannia A¹ Scotch Whisky. There was giggling above me and a dozen young women of various shades and sizes looked down from the gallery at the top of the stairs. I was getting the hang of things now. Butterfly was the sheikh’s No. 1 Wife and the others were the junior members of his harem. It was customary, no doubt, for the No. 1 Wife to offer hospitality before a guest met her master. She poured me a glass, half-coffee, half

„Tudy?“ zeptal jsem se. „Cleptha?“

„Cleptha. Oukej, Johnnie. Hurá král George!“ Vítězoslavně přikývl a ukázal na sebe: „Momali... Momali.“

Jestliže se po vylovení nesetkáte s odporem, říkaly naše rozkazy, navažte okamžitě styk s civilními úřady. Příležitost mi přála. S odporem jsem se po vylovení nesetkal. Našel jsem průvodce. Jestliže naváží styk s místním pohlavárem, bude to moje osobní nekrvavé vítězství. Major bude celý šťastný.

„Doved’ mě k šejkovi!“ zavelel jsem. Arab si dvakrát poskočil nadšením a pustil se s pleskáním nohou po stezce dolů. Jakmile jsem se vzdálil od moře, zafoukal horký a suchý vítr, takže z nejhoršího mokra jsem uschl, ještě než jsme po dvacetiminutovém poklusu dorazili na okraj Clepthy s chajdami z nepálených vepřovic a z vlnitého plechu. Když jsme se dostali na hlavní ulici, vyskočily před námi bílé domy, objevil se asfalt, pak krámy, kavárny, tržiště a mešita. Arabové vstávali a doprovázeli nás potleskem, jako bychom finišovali maraton. Jeden mi běžel po boku a popadl mě za paži. Momali ho nakopl *à la savatte*, jako ve francouzském kopacím zápase, až chlapík vletěl do káry se sušenými chobotnicemi. Dorazili jsme k patrovému domu se zelenými žaluziemi a s balkonem ozdobeným vlajkami všech národů. Momali mě starostlivě provedl mezi palmami v květináčích do haly s dlaždicemi, na které kanuly koráلكové závěsy.

Nějaká tlustá snědá žena se dvěma britskými vlajkami zastrčenými do drdolu *à la madam Butterfly* vyběhla mezi korálky s halasným výskotem. V přívalu hrnoucí se francouzštiny a v dusivém mračnu kolínské vody si mě přivinula mezi svá nesmírná ňadra a zlíbala mě divoce na obě tváře, až mi na nich v jejích stopách zůstaly čmouhy rtěnky. Pak mě vmáčkla do vyplétaného křesla a strčila mi pod nohy polštář.

„Momali,“ zeptal jsem se. „Tahle dáma je manželka šejka?“

„Oukej, Johnnie. Hurá král George!“ přisvědčil energicky a pleskavě vyběhl zpátky na ulici.

Hostitelka zazvonila na kravský zvonec a nějaký kluk přinesl kávu a láhev prvotřídní skotské značky *Vládni, Británie*. Nade mnou se ozvalo hihňání a z galerie, kam vedly schody, shlížel asi tucet mladých žen rozmanitých odstínů a velikostí. Začínal jsem chápat situaci. Madam Butterfly je šejkova manželka číslo 1 a ostatní jsou mladší příslušnice jeho harému. Bezpochyby je tu zvykem, že manželka číslo 1 hosta uctí, než se setká s jejím pánem. Nalila mi do sklenice polovičku kávy

Rule Britannia. Like Montgomery, I do not normally take alcohol but this was clearly in the line of political duty. I drank and the first gulp dried out my vest.

No. I screamed at the other wives and they came down the stairs and paraded like mannequins before my chair. I smiled politely and drank a little fire-cocoa to each in turn. All part of the welcoming ceremony, I thought, until I realized that Butterfly, in basic French and all too obvious sign-language, was inviting me to choose one for my carnal pleasure.

I had heard tell of the magnitude of Arab hospitality, but this was old-world courtesy run mad. How could you possibly negotiate politically with a man ten minutes after you'd been up to all sorts with one of his wives? Besides, I've never been a chap for that sort of thing. I was not, thank God, brought up promiscuous.

A wet-lipped wife in a strained kimono sat down on my knee and I swallowed the rest of my coffee for safety. Her hands wandered everywhere and left me in no doubt as to her eagerness to sacrifice herself in the name of hospitality. It was a good thing I'd kept my equipment on.

'Non, madame,' I said. 'Merci beaucoup, mais non.'

She took this disclaimer for shyness and I was struggling with her in defence of British military honour when there came a wild shout from the street and Momali, followed by Sergeant Transom and Twelve Platoon, rushed in.

No I. Wife burst her stays in a torrent of delight, all the other wives ran upstairs and the platoon went after them.

'Well,' said Sergeant Transom, 'but you soon got on the old job, didn't you?'

'I am here to negotiate with the sheikh,' I said. 'Momali led me to his house. We must see that he is rewarded.'

'He's been rewarded. Best day's commission ever earned by any Algerian brothel-runner.'

Butterfly took a wash-leather bag from her cleavage and counted a pile of coins into Momali's wriggling palm. A small bush-fire ran up the back of my neck.

'You mean, Sergeant... that this is nothing but a... but a disorderly house?'

a polovičku *Vládni, Británie*. Stejně jako Montgomery normálně alkohol nepiji, ale tohle zřejmě patřilo k politickým povinnostem. Napil jsem se a po prvním doušku mi uschl nátělník.

Číslo I zaječela na ostatní manželky a ty sešly dolů a promenovaly se před mým křeslem jako manekýnky na přehlídce. Zdvořile jsem se usmíval a připil jsem po řadě každé z nich troškou ohnivého nápoje. To všechno patří k uvítacímu obřadu, myslel jsem si, dokud jsem si neuvědomil, že mě madam Butterfly primitivní francouzštinou a až příliš zřejmou mluvou posunků vybízí, abych si jednu z nich vybral pro své tělesné potěšení.

Slýchal jsem už, jak dalekosáhlá je arabská pohostinnost, ale tahle starosvětská zdvořilost hraničila s šílenstvím. Jak má člověk s někým politicky vyjednávat, když před deseti minutami prováděl bůhvíco s jednou z jeho žen? Ostatně na něco takového mě nikdy neužil. Nebyl jsem bohudíky vychován k erotické nevázanosti.

Jedna manželka s vlhkými rty a v těsném kimonu si mi sedla na koleno a já pro jistotu vypil zbytek kávy. Bloudila po mně rukama všude, kde se dalo, a nenechala mě na pochybách o své dychtivosti obětovat se na oltáři pohostinství. Ještě dobře, že jsem neodložil svou výstroj.

„Non, madame,“ odmítl jsem s poděkováním. *„Merci beaucoup, mais non.“*

Považovala mé odřeknutí za ostýchavost, takže jsem proti ní musel bránit britskou vojenskou čest, když se náhle z ulice ozval divoký pokřik a dovnitř vrazil Momali v patách se seržantem Transomem a s dvanáctou četou.

Manželce číslo I div nepraskl korzet bouří nadšení, všechny ostatní manželky se rozběhly po schodech nahoru a četa se pustila za nimi.

„No,“ prohlásil seržant Transom, *„to jste si ale pospíšil, abyste nevyšel z cviku, co?“*

„Jsem tady, abych vyjednával se šejkem,“ řekl jsem. *„Zavedl mě sem Momali. Musíme se postarat, aby dostal odměnu.“*

„Ten už ji dostal. Největší provizi za den, jakou kdy bordelovej nadháněč v celým Alžíru vydělal.“

Madam Butterfly vytáhla ze své úžlabiny jelenicový pytlík a vysázela Momalimu na chňapající dlaň hromádku mincí. Po šíji mi přeběhlo něco jako menší stepní požár.

„Chcete říct, seržante... že to tady není nic jiného než... než vykřičený dům?“

I had not been in such a place before. All that sort of thing is kept under cover in Kettering.

‘Don’t come the old acid with me, sir. You’re a dark horse all right. All them lectures about leave the wog tarts alone and here you are not landed five minutes and straight after a bit of Algerian under.’

‘Now, Sergeant Transom, I want to make it quite clear to you that...’

‘It’s all clear enough to me, sir, and it’ll be clearer still to the major if he comes in here and sees you with that lipstick all over your gob. We’d better be pushing on for the main road. Out through the back door, too.’

He clattered up the stairs and along the corridor, marking his progress by the slap of female buttocks and the answering squeals of foreign anguish.

‘Outside on parade, all of you!’

Ten minutes later, Twelve Platoon was back in action, moving in battle formation out of Cleptha and up a sunken track towards the coast road.

‘Roll on, bleeding death,’ said Private Spool. ‘We was just on the job lovely when he has to have everybody out.’

‘In, out, on guard,’ said Private Drogue. ‘All I had time for. All right for him, mind you, crafty perisher. Swims ashore, nips up smartish and gets in a couple of long, slow grinds before we ever get there.’

There was a tinge of admiration in his voice so I decided not to reprove him. More serious matters took my attention.

‘Sergeant Transom,’ I said. ‘We’re not observing proper anti-gas precautions. The leading man has no litmus paper on his bayonet.’

He looked down at the thick, white dust puffing over our boots.

‘Nor he hasn’t, sir,’ he said in surprise. ‘And this is a dead likely place to meet mustard gas, and all. I’ll see to it right away.’

He moved forward and spiked a sheet of paper on Private Drogue’s bayonet.

‘What we on now,’ asked the gas-sentry. ‘Flag day?’

The litmus paper did not look of standard size to me and so I went up to inspect. It was a square of toilet paper. Quite useless, I assure you, for detecting mustard gas deposits. I was about to remonstrate with the sergeant when I noticed that no one in the platoon but myself still had a gas-mask. They’d all thrown them

Nikdy jsem v podobném podniku nebyl. U nás v Ketteringu se všechny takovéhle věci drží pod pokličkou.

„Kam na mě s tou flintou, pane? Vida, jak se vybarvujete. Všecky ty vaše přednášky, abysme nechali černý štetky štetkama, a sotva pět minut po přistání si to namíříte rovnou za kusem alžírský spodničky.“

„Seržante Transome, chci, abyste docela jasně pochopil, že...“

„Mně je to jasný ažaž, pane, a majorovi to bude ještě jasnější, až sem přijde a uvidí ten váš zmalovanej ksicht. Radši bysme měli vyrazit dál k hlavní silnici. A nejradši zadním vchodem.“

Pustil se s dupáním do schodů a chodbou a jeho postup se vyznačoval pleskáním přes ženské zadky a odpovídajícím úzkostlivým pištěním v cizí řeči.

„Nástup venku, padat, padat všichni!“

Deset minut nato byla dvanáctá četa znovu v akci; pochodovala v bojovém tvaru ven z Clepthy po zaváté cestě směrem k pobřežní silnici.

„Furt dál a dál, aby to řas vzal,“ remcal voják Spool. „Zrovna jsme byli v nejlepším a von nás musí hnát pryč!“

„Šup sem, šup tam a na stráž!“ mlel voják Drogue. „Na víc jsem čas neměl. Ten parchant mazaná to teda vyčíh. Doplave si na břeh, přichvátne si a vodbude si dvě pořádný lážový čísla ještě dřív, než my tam dorazíme.“

Z jeho tónu zaznívalo něco jako obdiv, takže jsem se rozhodl nekárat ho. Mou pozornost zaujaly důležitější věci.

„Seržante Transome,“ ozval jsem se. „Nedodržujeme správně protiplynové předpisy. První voják nemá na bodáku lakmusový papír.“

Podíval se na tlustou vrstvu bílého prachu, který se nám usazoval na bagančatech.

„To teda nemá, pane,“ odpověděl překvapeně. „A tady se sakra dá čekat každou chvíli yperit a kdovíco ještě. Hnedka to zařídím.“

Postoupil vpřed a napíchl vojínu Drogueovi na bodák list papíru.

„Co to má bejt?“ zeptala se protiplynová hlídka. „Paráda s fáng-lema?“

Zdálo se mi, že lakmusový papír nemá předepsaný rozměr, takže jsem vykročil do čela, abych věc zkontroloval. Byl to kus toaletního papíru. Ujišťuji vás, že chceme-li zjistit přítomnost yperitu, pak docela neúčinného. Chystal jsem se to právě seržantovi vytknout, když jsem si všiml, že nikdo z čety mimo mě už nemá plynovou masku. Všichni je

away. This was too grave a matter to be dealt with on the line of march. We would have to have a kit inspection on the objective.

Steadily we plodded up the track and as we breasted the final rise we came in sight of the black ribbon of the road. I squared my shoulders and moved forward with the point section to lead my men in the final assault... A great exultation flowed over me... Everything I had been through was suddenly worth while... The sacrifice on my corn-chandling career, those tough months in the ranks, the merciless grind of O.C.T.U. training, the endless nights of military study, the digging, the drilling, the crosscountry runs, the E.N.S.A. concerts, the A.B.C.A. lectures, the V.I.P. parades, the cleaning of snow, the polishing of coal, the whitewashing of stones and all the thousand hammer-blows that went to forge a soldier fit for twentieth-century war... all were proudly justified in this crowning moment as I marched forward with my men in the Spearhead of Democracy... And, as the African sun aimed arson on top of my tin-hat and twin rivers of sweat coursed down behind either ear, my memory made green again that wet October morning when it all began, two years ago, and I walked into the recruiting depot in High Street, Kettering, plain Mr. Ernest Goodbody, rankless, uncommissioned, an utterly unarmed civilian...

zahodili. To byla příliš vážná záležitost, aby se dala vyřídit na pochodu. Budeme si muset provést inspekci výstroje, až dosáhneme cíle.

Vytrvale jsme šlapali zavátou cestou, a když jsme zdolali poslední návrší, zahlédli jsme před sebou černou stužku silnice. Napřímil jsem ramena a vyrazil s průzkumným družstvem vpřed, abych své vojáky vedl do konečného útoku... Zaplavila mě vlna jásavé radosti... Všechno, čím jsem prošel, stálo najednou za to... To, že jsem obětoval svou kariéru v obchodě s obilím, ty tvrdé měsíce mezi mužstvem, nelítostný mlýn výcviku v důstojnickém kursu, ty nekonečné noci vojenského studia, kopání zákopů, execírování, přespolní běhy, ty zušlechťující koncerty, vzdělávací přednášky, přehlídky před důležitými osobnostmi, to věčné drhnutí, leštění a pucování a všechny ty tisíce ran kladivem, které z člověka ukovají vojáka způsobilého pro válku v dvacátém století... to všechno bylo hrdě ospravedlněno v onom vrcholném okamžiku, kdy jsem pochodoval se svými vojáky v útočném předvoji demokracie... A zatímco se africké slunce dopouštělo žhářství na temeni mé přilby a za ušima mi stékaly dva potoky potu, v paměti mi znovu svěže vyvstalo ono mokré říjnové ráno, kdy to všechno začalo, ráno před dvěma roky, kdy jsem vkročil do onoho verbovacího střediska na Hlavní ulici v Ketteringu jako obyčejný pan Ernest Goodbody, bez hodnosti, bez důstojnického pověření, naprosto neozbrojený civilista.

The unpreparedness of Britain in 1914, when it was the only country in the world whose Army had field-guns incapable of firing a high-explosive shell, was eclipsed by Britain's almost unbelievable lack of fighting material twenty-five years later in 1939. What had been obsolete in 1914 was still in use... We had no sub-machine-guns, no rimless cartridges, no percussion grenades... There were, of course, no dive-bombers in the Air Force and the tanks were fit only for museums. The solar helmets issued to troops going East to defend India, Burma and Malaya were remnants of the South African war. Nearly all the bombs the R.A.F. possessed in 1939 had been left over from 1919... It was never questioned, however, that the British Army's cavalry lances and swords, their saddles, horseshoes, picks, shovels and tent mallets were the equal of any in the world...

GEN. SIR LESLIE HOLLIS

War At The Top

I spent my early childhood cowering before that poster of Kitchener's demanding finger and accusative moustache. The outbreak of war brought me nightmares in which beautiful young women handed me white feathers in the street. I was single and unattached and my country needed me. And there seemed little likelihood that corn-chandler's chief clerk would become a reserved occupation.

So, on the last Friday in October 1939, I balanced the lentil ledger, initialled the stock totals and informed Mr. Cawberry that I was rallying to the flag. I must say he took it very well.

'Cawberry and Company have had you for six years, my boy,' he said. 'It seems only fair that someone else should have a turn. I trust and hope that in these dark days Cawberry's loss will be the Army's gain.'

The drill-hall was dim with cold fog and spectrums glowed about the gas-lights. Icy-fingered doctors did things to me which I would rather not discuss in mixed company. The clerk at the final table booked me in for posting.

'You are free to choose any arm of the Service you wish,' he said, 'and provided there are vacancies in that arm and your qualifications are suitable, you will be posted there.'

'I've always fancied the Secret Service. M.I.5, you know. Military Intelligence.'

Nepřipravenost Británie v roce 1914, kdy jsme byli jediná země na světě, jejíž armáda měla polní dělostřelectvo neschopné vypálit tříštivý granát, byla překonána téměř neuvěřitelným britským nedostatkem válečné výzbroje o pětadvacet let později – v roce 1939. Dosud se používalo zbraní, které byly zastaralé už v roce 1914... Neměli jsme žádné samopaly, žádné náboje s drážkou, žádné nárazové ruční granáty... Ve válečném letectvu samozřejmě neexistovaly žádné střemhlavé bombardéry a tanky se hodily leda do muzea. Tropické přílby vydávané oddílům posílaným na Východ, aby bránily Indii, Barmu a Malajsko, byly pozůstatky z búrské války. Skoro všechny pumy, které mělo válečné letectvo v roce 1939 k dispozici, pocházely z roku 1919... Nikdy se však nepochybovalo o tom, že britské kavaleristické píky a palaše, sedla, podkovy, krumpáče, lopaty a palice na zatloukání stanových kolíků se vyrovnají všem ostatním na světě...

GEN. SIR LESLIE HOLLIS

Válka nahoře

Strávil jsem rané dětství přikrčený před oním plakátem s varujícím prstem a žalujícím knírem generála Kitchenera. Počátek druhé světové války pro mne znamenal noční můry, ve kterých mi krásné mladé ženy podávaly na ulici bílá pírka, aby mě označily za zbabělce a uleváka. Byl jsem svobodný, bez závazků a vlast mě potřebovala. A zdálo se málo pravděpodobné, že funkce hlavního účetního u firmy s obilím bude patřit k zaměstnáním osvobozeným od vojenské služby.

A tak jsem poslední říjnový pátek roku 1939 provedl bilanci zásob čocky, odfajfkoval konečný výsledek a informoval pana Cawberryho, že se hlásím pod prapor vlasti. Musím říci, že to přijal s velkým pochopením.

„Pracoval jsi u firmy Cawberry & spol. šest let, chlapče,“ řekl tehdy. „Je jenom spravedlivé, aby tě vystřídal zase někdo jiný. Doufám a věřím, že Cawberryho ztráta bude v dnešní těžké době pro armádu ziskem.“

V odvodní hale bylo šero od studené mlhy a kolem plynových světel se dělaly kruhy v duhových barvách. Doktoři s ledovými prsty se mnou prováděli věci, o kterých bych se v dámské společnosti radši nezmiňoval. Písař u posledního stolu si zapsal moje přidělení.

„Můžete si vybrat, jakou chcete zbraň,“ řekl mi, „a bude-li tam volné místo a máte-li potřebnou kvalifikaci, budete k ní přidělen.“

„Vždycky jsem si představoval tajnou službu. Rozvědku, rozumíte. Páté oddělení.“

‘Military Intelligence, ah?’ He read aloud as he wrote. ‘Arm of Service preferred... M.I.... Right you are. Next please.’

I spent the next three days at the library reading up on Mata Hari and on the Monday morning received my orders to report to Burrapore Barracks, the training depot for Motorized Infantry. Burrapore was fifteen miles out of Birmingham and everybody arriving with me spoke purest Enoch and Eli. After counting us all five times, they found they had exactly five barrack-rooms full and one man over. I was the odd man out and was marched away to Number Seventeen by Corporal Maloney and Lance-Corporal Dodds.

‘He’s scrawny,’ said Maloney, eyeing me distastefully, ‘and dead windy-looking.’

‘He’s all we got,’ said Dodds, ‘until the other thirty-nine arrive tomorrow. I hope to Gawd Hitler don’t strike tonight.’

They instructed me in the art of polishing coal, appointed me fire picket and left me in charge of the barrack-room. Sitting there on my first night in the Army, coal in hand an unheroic, looking down a bleak vista of naked bedsteads, I felt lone, lorn and very Dickensian.

The corporals returned soon after ten, both with a skinful and a quart bottle of the same again, and settled before the fire-place to reminisce. I listened in disciplined silence and gathered that while the chunky corporal was a regular soldier of twenty-four years’ unbroken service, his willowy lance-jack was a reservist who had been called back to the Colours after five years of civilian life.

Their exchanges developed into a debate about the relative merits of Army and civilian life. Maloney proclaimed his absolute conviction that the Army gave a man the best bargain.

‘Free grub, free travel, a place to kip, and the best clobber that money can buy. You don’t get no civvy trash in the Army, my boy.’

Dodds, speaking from experience of both worlds, was equally convinced that in all things the civilian was superior to the military.

‘You just don’t know, Paddy,’ he said. ‘You ain’t sampled civvy stuff like I have.’

For answer, Maloney took off his ammunition boots and put them proudly on the table.

‘Look at them. Strong as houses, soft as bosoms, and eight years on my feet already. You don’t get boots like that in civvy street.

„Tak rozvědku?“ Četl nahlas, co psal. „Nejraději by sloužil... u rozvědky... Výborně. Další prosím.“

Příští tři dny jsem strávil v knihovně čtením o Matě Hari a v pondělí ráno jsem dostal povolávací rozkaz, abych se hlásil v kasárnách v Burrapore, ve výcvikovém středisku pro motorizovanou pěchotu. Burrapore ležel pětadvacet kilometrů od Birminghamu a všichni branci, kteří se mnou nastupovali, mluvili nejčistším místním dialektem. Když nás všechny pětkrát přepočítali, zjistili, že mají akorát pět plných světnic a jeden maník přebývá. Ten přebývající maník jsem byl já, takže mě délesloužící desátník Maloney a svobodník Dodds odeskortovali do čísla sedmáct.

„Je to vyzáblina,“ prohlásil Maloney, když si mě prohlédl znechuceným pohledem, „a vypadá jako poseroutka.“

„Nikoho jiného nemáme,“ poznamenal Dodds, „dokud zejtra nedostaneme těch vostatných devětatřicet. Jenom se modlím k Bohu, aby Hitlera nenapadlo zaútočit dneska v noci.“

Zasvětili mě do umění zacházet s rejžákem, ustanovili mě za požární hlídku a svěřili mi na starost světnici. Když jsem tak seděl svůj první večer na vojně, s rejžákem v ruce a naprosto nehrdinsky, připadal jsem si při ponurém pohledu na holé kavalce opuštěně, osiřele a velice dickensovsky.

Poddůstojníci se vrátili krátce po desáté, oba měli v hlavě a litrovou láhev navíc, a usadili se u krbu, aby vzpomínali. Poslouchal jsem je v ukázněném mlčení a vyrozuměl jsem, že zatímco hřmotný desátník je voják z povolání se čtyřicetiletými roky nepřetržité služby v těle, jeho štíhlounký kumpán je záložák povoláný zpátky pod prapor po pěti letech života v civilu.

Jejich rozhovor se vyvinul v debatu o relativních přednostech vojenského a civilního života. Maloney proklamoval své skálopevné přesvědčení, že na vojně je na tom člověk nejlíp.

„Žrádlo zadarmo, cestování zadarmo, a nejlepší vohození, co můžeš dostat. Žádné civilní póvl se na vojně nevede, mladej.“

Dodds, ze kterého mluvila zkušenost z obojího světa, byl stejně nezvratně přesvědčen, že v civilu je všechno dokonalejší než v armádě.

„Ty zkrátka houby viš, Paddy,“ namítal. „Nikdy jsi nic civilního nezkusil jako já.“

Maloney odpověděl tím, že si zul bagančata a postavil je pyšně na stůl.

„Koukni se na ně! Pevný jako baráky, hebký jako ženský kozy a tahám je už vosum let. Takovýhle boty v civilu nedostaneš.“